

Tyresö kommun

Förutsättningar för strategi- och budgetplan 2009-2011

Enligt Kommunstyrelsens beslut 2008 – 04 - 29

Innehållsförteckning

1. VISION.....	1
2. GRUNDLÄGGANDE FÖRHÅLLNINGSSÄTT.....	2
3. STRATEGISKA UTVECKLINGSOMRÅDEN.....	3
4. OMVÄRLDSANALYS.....	5
5. EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR.....	14
6. REDOVISNING AV BUDGETUNDERLAG.....	16
7. BUDGET FÖR ÅR 2009-2011.....	21
8. MBL-HANTERING.....	21
9. TEKNISKA ANVISNINGAR.....	22
9.1 Anslagsbindningsnivå.....	22
9.2 Prisnivå, PO-påslag, internränta och prisbasbelopp.....	22
9.3 Befolkningsprognos för Tyresö kommun, år 2007-2012 31 dec.....	23
9.4 Utformning av driftbudgetunderlag, år 2009-2011.....	23
9.5 Utformning av investeringsbudgetunderlag.....	24
9.6 Tidplan.....	24
9.7 Upplysningar och kontaktpersoner.....	25

Bilaga 1: Planeringsramar och resultaträkning, år 2009

1 VISION

*"Vision är önskvärt framtida tillstånd som inte är
tidssatt för att mätas vid viss tidpunkt "*

Som grund för kommunens gemensamma arbete idag och för framtiden ligger en vision, dvs en idé och inriktning om vad vi vill med vår kommun och vad vi vill stå för i vår omgivning. Visionen ska vara en inspirationskälla och ledstjärna för oss alla i allt vi gör – både idag och imorgon. Det krävs att var och en är bärare av de idéer och värderingar, som leder till rätt handlande.

Det här är Tyresö kommuns vision:

***Trygga Trivsamma Tyresö
- allas vårt ansvar***

2. GRUNDLÄGGANDE FÖRHÅLLNINGSSÄTT

I vårt arbete inom alla verksamhetsområden och i alla kontakter med medborgarna ska ett gemensamt grundläggande förhållningssätt gälla.

Det sammanfattas som följer:

- ❖ Vi visar tolerans och respekt för den enskilde individen och alla människors lika värde.
- ❖ Vi söker skapa ett samhälle där beslut så långt som möjligt fattas av eller nära människorna själva.
- ❖ Vi erbjuder olika alternativ för att ge medborgarna ökad valfrihet.
- ❖ Vi har ett uttalat medborgarperspektiv med stor servicekänsla och lyhördhet gentemot enskilda invånare – både som myndighet och serviceorganisation.

Detta innebär att vi tror på tyresöbornas inneboende kraft, förmåga och vilja att göra egna val och ta ansvar för sina liv. Vi har en roll att både uppmuntra till och kräva eget ansvar och att stödja där så behövs. Vi stimulerar en utveckling där alla i Tyresö känner ett gemensamt ansvar för en trygg och trivsamt kommun.

Vi arbetar för ökad jämställdhet. Vi ser positivt på olikheter och söker ta vara på allas kompetens. Vi ser också positivt på frivilliga aktörer.

Vi arbetar kontinuerligt med att förbättra verksamheten, vi löser problem och vi tar medborgarnas synpunkter och klagomål på allvar. Ett korrekt och vänligt bemötande underlättar vårt arbete och skapar förtroende.

3. STRATEGISKA UTVECKLINGSOMRÅDEN

Dessa tre utvecklingsområden är de gemensamma uppdrag vi i kommunen ska medverka till att genomföra genom åtaganden inom respektive ansvarsområde.

God boendemiljö och livskvalitet

"Tyresö ska vara den mest attraktiva bostadsorten för alla åldrar på Södertörn."

Det innebär bostäder med hög kvalitet med tillgång till god service i alla kommundelar. Med en utvecklad service i den egna bostaden underlättas möjligheterna att bo kvar längre när man är gammal och/eller handikappad.

Det innebär vidare att vi verkar för en långsiktigt hållbar ekologisk utveckling. Vi bevarar och vårdar kommunens "gröna" karaktär med närhet till skog, sjöar och hav. Möjligheter till rekreation och tillgång till fritidsaktiviteter, både idrott och kultur, är andra viktiga faktorer.

"Tyresöborna ska känna sig trygga dygnet runt – överallt."

Att känna sig trygg är en del av livskvaliteten. Därför arbetar vi förebyggande på många olika sätt både inom skolan, socialtjänsten och stadsplanering. Åtgärder för att minska samhällets sårbarhet samt förebygga olyckor och brott är en självklar och naturlig del i det dagliga arbetet.

Kvalitet och service

"Tyresö kommun i medborgarnas tjänst."

Vi har ett medborgarperspektiv i allt vårt arbete och i alla kontakter med medborgarna. Det innebär att vi informerar på ett enkelt och tydligt sätt och motiverar våra beslut. Vi ger den enskilde ett korrekt bemötande och vi lyssnar. Vi arbetar för största möjliga insyn och delaktighet.

Vi arbetar med ständig kvalitetsutveckling, utvärdering och uppföljning. Vi har kvalitetsgarantier för medborgarna och en fungerande klagomålshantering.

"Tyresö kommun – en arbetsplats i utveckling"

Det innebär att

- Vi som arbetsgivare står för ett tydligt ledarskap som ger alla anställda möjlighet att med engagemang, delaktighet och inflytande utveckla kvalitet och service i verksamheten.
- Vi erbjuder goda arbetsvillkor i en kreativ och positiv arbetsmiljö.

"I Tyresö ska det lokala näringslivet och kommunen ha ett stort förtroende för varandra"

Företagen ska i sina kontakter med kommunen mötas av serviceinriktad personal samt få en smidig hantering av sina ärenden. Detta gäller särskilt personalen på de förvaltningar som ofta möter företagen. Tyresö kommun ska bli en serviceinriktad organisation med den klara målsättningen att företagen ska uppleva kommunens myndighetsutövning som positiv.

God ekonomisk hushållning

"Tyresö kommun ska ha en ekonomi i balans."

En god ekonomisk hushållning innebär dels att tillgängliga ekonomiska medel utnyttjas ändamålsenligt och sparsamt inom alla verksamheter, dels att de ekonomiska resultaten ska vara tillräckliga för att långsiktigt kunna ge en god kommunal service.

Positiva resultat ska uppnås. Kommunalskatten hålls oförändrad eller sänks.

4. OMVÄRLDSANALYS

4.1 Befolkning och bostäder

I början av 1940-talet bodde knappt 2000 personer i Tyresö. Tjugo år senare hade befolkningen ökat till drygt 6000 personer. Den stora inflyttningen skedde på 1960-talet, då befolkningen femdubblades på tio år. Under de senaste tio åren har befolkningen ökat med drygt 4000 invånare och under 2003 passerade Tyresös befolkning 40000 invånare. Fram till år 2010 beräknas antalet invånare öka från 42000 invånare 2007 till 43800 invånare 2010 och till år 2015 beräknas befolkningen ha ökat till 45300 invånare. Befolkningsökningen sker främst i den östra kommundelen.

Enligt en prognos som Landstingsförbundet gjort beräknas storstadsområdena öka sin befolkning med mellan 5 och 10 procent i Göteborg och Malmö samt med cirka 30 procent för Stockholm fram till år 2030. För övriga län räknar Landstingsförbundet med en tillbakagång på 15-30 procent. På många orter kan det bli brist på arbetskraft. I storstäderna med en ung befolkning ökar befolkning även utan inflyttning.

I regionplanen för Stockholms län utgår man ifrån att tillväxten i den lokala arbetsmarknaden under de kommande 30 åren i första hand sker genom förtätning. Den planerade satsningen på tågtrafiken i Mälardalen, framförallt Citybanan, ökar dock tillgängligheten och kommer sannolikt att medföra att arbetsmarknadsregionen växer även geografiskt. I en prognos för befolkningen fram till år 2030 räknar vi med att befolkningen skall uppgå till 50000 invånare. Under de kommande decennierna kommer en normalisering av befolkningen att ske genom en snabba ökning av antalet äldre.

Enligt befolkningsprognosen kommer antalet förskolebarn ligga kvar på ungefär nuvarande nivå. Antalet elever på grundskolenivå minskar något de närmaste åren varefter antalet elever åter ökar. Antalet barn på låg och mellanstadiet kommer att öka medan antalet elever på högstadiet minskar. Ungdomarna 16-18 år kommer att öka från dagens 2000 elever till drygt 2100 år 2010 för att därefter minska till 1700 år 2015. Stockholms län befinner sig nu på toppen av en demografisk puckel bland 16-åringar. Utbildningsefterfrågan har klarats av, genom stark expansion av platser i äldre skolor och en extremt kraftig nyetablering av frigymnasier. Över 160 gymnasieskolor finns nu i länet.

Antalet äldre i Tyresö såväl över 65 år som över 80 år kommer att öka. Den förvärvsarbetande gruppen, 19-64 åringarna, kommer att öka med 1500 personer fram till år 2015.

Flyktingmottagningen ökar i Sverige. De kommande tre åren väntas upp emot 20 000 flyktingar från Irak komma till Sverige. Sverige är idag det land inom EU som tar emot flest irakiska flyktingar. Tyresö Kommun har från och med 2008 ett antalslöst avtal med migrationsverket, tidigare togs 30 flyktingar emot per år.

Ett nytt regelverk för anhörighetsinvandring utarbetas. Bland annat pågår en utredning om försörjningskrav. Alla EU-länder kräver att flyktingar ska kunna försörja sina anknytningar innan de får komma till Sverige, det förväntas träda i kraft 1 januari 2009. Tillstånden till Irakier har minskat från tidigare 93 % till 43% i januari i år, dels pga vissa ändringar med ansökningsförfarandet. Därtill kommer ett nytt avtal med Irak om återsändandet av flyktingar, som innebär att utvisningen inte kommer att vara frivillig.

Tyresö har cirka 16 000 bostäder i alla boendeformer. Mer än hälften av invånarna bor i småhus. Efterfrågan på bostäder är hög och det finns inga outhyrda lägenheter.

Bostadsbyggandet ligger de närmaste åren på cirka 250 lägenheter om året fördelat på samtliga kommundelar. En stor del av Tyresös yta är naturmark och skyddad som naturreservat och nationalpark, vilket innebär att den mark som är tillgänglig för bl a bostadsbyggande är mycket begränsad.

Kommunen räknar med en framtida maximal utbyggnad på runt 200 bostäder årligen under 15 år, det vill säga 3 000 bostäder totalt. Området Tyresö Strand förtätas fortfarande och Brevikshalvön samt Solberga, Bergholm och Raksta kommer att detaljplaneras i framtiden. Fritidshus omvandlas där till permanentboende. Detta medför ett ökat behov av kommunal service och investeringar i såväl vatten och avlopp som gator och vägar.

Många av de tyresöbor som bor i småhus kommer i allt högre utsträckning att söka sig till centralt belägna tillgänglighetsanpassade lägenheter.

Det både har byggts och kommer att byggas ett stort antal välbelägna flerbostadshuslägenheter i kommunens tre centrumområden. De flesta av de nya lägenheterna kommer givetvis att byggas i Tyresö centrum i samband med den pågående omvandlingen och förnyelsen av centrumområdet. Det är i det sammanhanget viktigt att även befintliga flerbostadshusområden genom t ex ombyggnader anpassas och blir mer tillgängliga, vilket skulle underlätta för äldre att bo kvar.

Genom att befolkningen blir äldre behövs olika former av anpassade bostäder för målgruppen. Bostäder och tillgängligheten i det ordinarie bostadsbeståndet behöver anpassas. Seniorbostäder och mellanboendeformer, till exempel trygghetsbostäder, behövs för äldre som inte längre vill eller kan bo i den ordinarie bostaden. Särskilt boende (vård- och omsorgsboende) behövs för äldre som behöver omfattande omvårdnadsinsatser.

4.2 Konjunkturanalys och arbetsmarknad

Enligt konjunkturinstitutet kommer den svenska ekonomin att fortsätta försvagas. De viktigaste orsakerna är försiktigare hushåll, finansoro och en svagare global tillväxt. Därför tror också Konjunkturinstitutet att det kommer både räntesänkningar och en expansiv finanspolitik som motverkar konjunkturedgången. BNP beräknas öka med ca 2,5% både 2008 och 2009. Prognosen bygger på att den globala finansiella oron består under 2008, men att den därefter normaliseras.

Den inhemska efterfrågan hölls på en hög nivå även under 2007. Orsaken till avmattningen av den svenska ekonomin var att exporttillväxten blev betydligt svagare än förväntat, detta pga den globala nedgången. Brist på produktionskapacitet inom landet gjorde också att importen ökade. Detta har också fått till följd att produktiviteten inom Sverige blivit lägre än tidigare förväntningar.

Sedan hösten 2005 har det skett en kraftig sysselsättningstillväxt och denna bröts inte förrän fjärde kvartalet 2007. Sysselsättningsgraden 2007 uppgick till 79,4% och förväntas stiga till drygt 80% 2008 och 2009.

Inflationen ökade snabbt under 2007. Den främsta orsaken var stigande energi- och livsmedelspriser. Denna utveckling förväntas bli bruten, vilket gör att den underliggande inflationen 2008 förväntas stanna på 2,2% för att därefter stanna på 2,0% 2009.

Bedömningen av räntenivån är att Riksbanken sänker styrräntan under 2008 till 3,75% och att den ligger kvar där under 2009.

Överskottet i de offentliga finanserna är ca 3% 2007-2009, vilket ska jämföras med det finanspolitiska målet på 1%.

Nedan visas ett urval av konjunkturinstitutets bedömningar
(Årlig procentuell förändring)

	2006	2007	2008	2009
BNP	4,1	2,6	2,5	2,6
Sysselsättningsgrad (20-64år)*	77,7	79,4	80,1	80,3
Arbetslöshet*	7,1	6,2	5,9	5,9
Andel personer sysselsatta i Arbetsmarknadsprogram*	1,2	0,8	0,5	0,3
Hushållens konsumtionsutgifter	2,5	3,1	2,6	3,0
Disponibel inkomst för hushåll (realökning)	2,6	4,1	3,7	3,3
Offentliga konsumtionsutgifter	1,5	0,8	1,2	1,4
Fasta bruttoinvesteringar	7,7	8,0	5,7	3,6
Export av varor och tjänster	11,7	5,2	7,6	3,0
Import av varor och tjänster	12,7	9,1	7,9	3,1
Svenska styrräntan i slutet av året*	3,0	4,0	3,75	3,75
Underliggande inflation	1,2	1,2	2,2	2,0
Konsumentprisindex	1,4	1,7	2,2	2,4

*Ej årlig procentuell förändring

Tyresö är en del av Stockholm-Mälardalsregionen. Sju av tio tyresöbor pendlar till Stockholm eller andra kommuner i länet. Goda kommunikationer är en förutsättning för att kunna utnyttja den gemensamma arbetsmarknaden. Avståndet till city är bara ca 15 kilometer. Busstrafiken är väl utbyggd och det finns direktbussar mellan Tyresö och city eller Gullmarsplan (vid Globen).

Kommunen är Tyresös största arbetsgivare. I övrigt finns arbete inom servicenäringsarna och en livlig småföretagsamhet. Kommunen är i hög grad beroende av att de familjer som flyttar till Tyresö kan hitta arbete inom rimliga pendlingsavstånd samt bra kommunikationer och en väl fungerande kollektivtrafik.

Tyresö har brist på mark för arbetsplatser och samarbetar därför med grannkommunerna när det gäller att erbjuda nya företag byggbar industrimark för etablering eller expansion.

Det finns dock vissa svagheter i Stockholmsregionen som kan undergräva dess konkurrenskraft. Det gäller brist på nya högtillväxtföretag, svagheter på arbetsmarknaden särskilt när det gäller integration av invandrare, bostadsbrist och ett transportnät som inte har byggts ut i takt med regionens tillväxt. På Södertörn har det inte funnits någon större tradition att gå vidare till högskolan. Jämfört med övriga länet går en lägre andel av ungdomarna på Södertörn vidare till högskolan.

Stockholm business alliance genomförde en undersökning där företagare fick svara på hur de upplever kommunens service. Tyresö fick sammantaget ett ganska gott betyg och hamnade på delad sjätteplats av 43 deltagande kommuner. Tyresö fick högt betyg inom området miljötillsyn.

Efterfrågan på arbetskraft har ökat kraftigt det senaste året, och både antalet lediga jobb och antalet sysselsatta har ökat. Arbetsgivarna i Stockholms län är positiva inför framtiden, även om man har sänkt sina förväntningar något jämfört med tidigare rekordnivåer. Fram till tredje kvartalet 2008 förväntas sysselsättningen i länet öka med cirka 17 000 personer, eller 1,7 procent. Samtidigt fortsätter arbetsgivare att uppleva en ökad brist på arbetskraft.

Rekryteringsproblemen fortsätter att stiga, men det finns skillnader mellan olika yrken. Svårigheterna ökar inom teknik- och datayrken, men även inom en del yrken inom den privata tjänstesektorn, inom transport och revision och yrken med högskolekrav inom den offentliga tjänstesektorn. Bristen på arbetskraft ökar inte längre inom industri- och byggnadsyrkena, men ännu är bristen störst inom just byggyrkena och specialistyrken inom industrin.

Situationen är dock fortsatt svår för arbetssökande som ännu inte fått förankring på arbetsmarknaden. Det är främst lågutbildade ungdomar, utomeuropeiskt födda personer utan högskoleutbildning och funktionshindrade med nedsatt arbetsförmåga.

Högkonjunkturen har inneburit att antalet hushåll som behöver försörjningsstöd har minskat under det senaste året. Försörjningsstödet är främst beroende av arbetsmarknad och olika ersättningssystem, samt de åtgärder som kommunen själv vidtar för att erbjuda arbete i stället för bidrag.

4.3 Hållbar utveckling och miljöprogram

Miljö- och energifrågor står högt på dagordningen, globalt och lokalt. Vid Europeiska rådets toppmöte i Bryssel i mars 2007 enades EU:s stats- och regeringschefer om klimatmål:

- Utsläppen av växthusgaser ska minskas med 20 % till år 2020 - vid en internationell överenskommelse åtar sig EU att höja målet till 30 %. Sverige ska sätta ett nationellt mål som anger vårt bidrag inom en global och övergripande klimatöverenskommelse. Det ska motsvara Sveriges åtagande inom ramen för en utsläppsminskning på 30 procent inom EU. Enligt beredningens beräkningar motsvarar detta en utsläppsminskning på ca 35 procent, och ett genomförande av hela Beredningens handlingsplan skulle ge ytterligare ca 3 procentenheter i utsläppsminskningar. Beräkningen innehåller ännu osäkra antaganden som bör prövas i beredningsarbetet inför regeringens klimatproposition.
- År 2020 ska 20 % av EU:s energikonsumtion komma från förnyelsebara källor och andelen biodrivmedel vara 10 procent. Mål om 20 % energieffektivisering till år 2020.

Sverige har 16 miljömål. Kommunerna har flera betydelsefulla uppgifter i arbetet för att uppnå miljö kvalitetsmålen genom sitt myndighetsarbete, sitt ansvar för samhällsplanering och genom åtgärder i sin egen verksamhet. Dessa verksamhetsområden är t.ex. i

infrastrukturplanering och utveckling av trafiksystem, utveckling och bevarande av grönområden, energi- och vattenförsörjning, fastighets- och bostadsutveckling samt skydd och vård av vårt kulturarv.

Den snabba ökningen av halten växthusgaser måste stabiliseras och sänkas till en nivå som minskar risk för skadliga effekter på natur och människa. Den viktigaste växthusgasen som skapas genom mänskliga aktiviteter är koldioxid. De globala miljöutmaningarna, i synnerhet klimatförändringarna, kräver stora insatser och nytänkande.

Hotet mot vårt klimat är en av vår tids största utmaningar. Det svenska klimatarbetet bedrivs på flera nivåer. Dels på nationell och regional nivå i Sverige, dels inom EU och dels globalt. Svensk klimatpolitik har under senare år utvecklats mot en starkare EU-integration och ett djupare internationellt samarbete. Regeringen menar att Sverige ska vara ett föregångsland när det gäller att reducera utsläppen av växthusgaser och arbeta aktivt för att påverka andra länder att höja ambitionsnivån.

Sverige ska sätta ett nationellt mål som anger vårt bidrag inom en global och övergripande klimatöverenskommelse. Det ska motsvara Sveriges åtagande inom ramen för en utsläppsminskning på 30 procent inom EU. Enligt beredningens beräkningar motsvarar detta en utsläppsminskning på ca 35 procent, och ett genomförande av hela Beredningens handlingsplan skulle ge ytterligare ca 3 procentenheter i utsläppsminskningar. Beräkningen innehåller ännu osäkra antaganden som bör prövas i beredningsarbetet inför regeringens klimatproposition. Dessa mål har 1990:års utsläppsmängder som utgångspunkt.

Klimatförändringar innebär två utmaningar. För det första gäller det att minska utsläppen av växthusgaser för att förhindra ytterligare påverkan. För det andra måste regionerna anpassa sig till de förändringar som kommer att ske framöver. Planeringen av regioner, städer och samhällen är avgörande för att anpassa sig till de förändringar som kommer att ske.

En särskilt stor utmaning är transporterna. Mellan 1990 och 2003 ökade volymen av persontransporter i EU:s medlemsländer med 20 procent. Flygtransporterna ökade med 96 procent och var därmed det transportslag som ökade mest under perioden. Transporterna ligger bakom 21 procent av de totala utsläppen av växthusgaser i EU (exklusive internationellt flyg och sjötransporter). Vägtransporterna står för 93 procent av de totala utsläppen från transportsektorn.

4.4 Politiska beslut på riksnivå

I regeringens arbete kring grundskolans styrdokument ligger fokus på kunskap och likvärdig bedömning. Redan hösten 2008 kommer eventuellt regelverket kring skriftliga omdömen att ändras, och Skolverket arbetar nu med att ta fram nationella mål och prov i skolår 3. På längre sikt har regeringen aviserat såväl betyg från skolår 6 som nationella prov i samtliga teoretiska ämnen.

Då kommunerna får rätt att införa kommunalt vårdnadsbidrag från och med juli 2008, påverkas Tyresös nuvarande modell med möjlighet att vara dagbarnvårdare åt eget barn. Hur efterfrågan på barnomsorg påverkas av ett vårdnadsbidrag är svårt att förutse.

Vuxenutbildningen står inför stora förändringar. Flera utredningar om vuxenutbildning i framtiden kommer att presenteras under 2008. Regeringen har tillsatt en särskild utredare med uppdrag att lämna förslag på ett nytt nationellt system med fristående vuxenutbildning. Avsikten är att öka valfriheten för de vuxenstuderande och höja kvaliteten på utbildningen. Utredningen omfattar komvux, särvtux och svenska för invandrare (sfi) och skall bland annat behandla frågor om krav för att få tillstånd, hur ersättningssystemet ska se ut,

utvärderingsmodell, sanktionsmöjligheter om kvaliteten brister, med mera. Utredningen ska vara klar i mars 2008.

Regeringen aviserade i februari 2008 om ett SFI-lyft med sju åtgärder för att förbättra svenskundervisningen för invandrare. Tyngdpunkten ligger på kompetenshöjning för lärare, nationella prov, tydligare mål och begränsad tid i sfi.

En översyn av personlig assistans och LSS pågår. Uppdraget omfattar bland annat huvudmannaskapsfrågan. LSS-kommitténs arbete ska vara avslutat senast den 30 juni 2008.

Riksdagens beslut om skattelättnad för hushållsnära tjänster kan minska efterfrågan på hemtjänst ifall personer som behöver servicetjänster väljer att köpa dessa tjänster privat i stället för att söka det som bistånd enligt socialtjänstlagen.

Äldreboendedelegationen ska analysera och föreslå åtgärder för att stimulera utveckling av personer med omfattande omvårdnadsbehov och för personer med behov av trygghet och gemenskap i första hand. Ett delbetänkande om trygghetsbostäder är lämnat. Slutredovisning av delegationens arbete ska ske senast den 31 december 2008.

Betänkandet från Frittvalutredningen har överlämnats till regeringen den 29 februari 2008. Utredaren föreslår att en ny lag, lag om valfrihetssystem LOV, införs. Lagen är avsedd om frivilligt verktyg för kommuner som vill överlåta valet av utförare av vård- och omsorgstjänster till brukaren. LOV är ett alternativ till lagen om offentlig upphandling LOU när det gäller bland annat handikapp- och äldreomsorg.

Värdighetsutredningen handlar om att lägga fram förslag om värdighetsgaranti för vård och omsorg om äldre. Syftet är att tydliggöra vad äldreomsorgen ska erbjuda och vad äldre och deras anhöriga kan förvänta sig när de behöver äldreomsorg. Utredningstiden är förlängd till den sista maj 2008.

Inom individ- och familjeomsorgen träder ett antal lagändringar i kraft från april 2008 vad gäller regler om skydd och stöd för barn och unga. Det handlar bland annat om barns rätt till relevant information, socialtjänstens skyldighet att upprätta individuella planer samt förtydliganden om socialnämndens ansvar i flera fall.

En utredning om yrkeskrav och kompetens inom vården och omsorgen om äldre pågår. Betänkandet ska lämnas sista november 2008.

4.5 Valfrihet

Tillsynsmyndigheter har ökat kraven på uppgifter som kommunerna ska lämna för nationella utvärderingar och jämförelser. Individbaserade statistikuppgifter kommer att behöva lämnas i större utsträckning framledes, vilket medför ännu högre krav på dokumentation och administration. Öppna jämförelser inom äldreomsorgen, som kom ut första gången 2007, är ett exempel på nationella jämförelser.

Under de senaste åren har allt fler verksamheter i enskild regi skapats, såväl i Tyresö som i riket, och avknoppningar av kommunala verksamheter blir vanligare. I takt med att medborgarnas valmöjligheter ökar, ökar även deras förväntningar på tillgänglig information, samt redovisningar av kvalitetsmått och resultat som grund för ett genomtänkt val, vilket i sin tur ökar arbetsbelastningen på kommunen.

Valfriheten medför att kommunen har ett ansvar för att utveckla former för kommunikation med övriga huvudmän och kunna informera medborgarna om samtliga verksamheter som finns att tillgå. Å andra sidan kvarstår kommunens ansvar för exempelvis barnomsorgsgaranti och rätt till plats i grundskola.

Det nya regionsamarbetet inom gymnasieskolan innebär att eleverna i skolår 9 söker till kommunala gymnasier i de flesta stockholmskommuner på lika villkor. Eleverna kommer därigenom att ha ännu fler gymnasieutbildningar att välja på än tidigare, vilket ökar kraven på grundskolornas studie- och yrkesvägledning.

Under intagningen till 2007 märktes en överkapacitet av elevplatser inom de teoretiska programmen. En redan påtaglig konkurrens om eleverna, skärps ytterligare de kommande 10 åren. Konkurrensen blir tuffast för skolor som enbart erbjuder samhällsprogrammet och naturvetarprogrammet. Fortfarande sker nyetablering av frigymnasier i länet.

Lagändringen som möjliggör IV-program på friskolor har medfört en ökande marknad, som kan ha betydelse när elevunderlaget går ner. Några friskolor vänder sig till särskilda elevgrupper med behov av speciellt stöd. Behovet av kompetens inom marknadsföring kommer att öka för skolor som inte genom sitt läge eller rykte har kommande elevtillströmning tryggad.

Konjunkturen kan påverka elevintresset för program som i nuläget är mycket efterfrågade. Byggbranschen anses av nationalekonomer vara mest konjunkturkänslig. En lågkonjunktur medför att färre vill gå Byggprogrammet, och även Elprogrammet. Under lågkonjunkturen på nittioalet hade Tyresö gymnasium färre än 30 sökande sammantaget till Bygg- och Elprogrammet jämfört med i dagsläget långt över 100 förstahandsökande.

4.6 Medborgaren i fokus

Tyresö deltog i en medborgarundersökning våren 2007. Tyresö hade bättre resultat inom samtliga områden vid en jämförelse med övriga deltagande kommuner. 80% av medborgarna kunde rekommendera Tyresö som kommun. Nästan lika höga betyg fick områdena som miljö och fritid. Lägst betyg fick arbetsmöjligheter, bostäder och trygghet.

Även då den kommunala verksamheten jämfördes låg Tyresö över snittet. Högst betyg av medborgarna fick räddningstjänst, idrotten på fritiden samt vatten och avlopp. Lägst betyg fick stöd till utsatta personer och äldreomsorg. Nyinflyttade var mer positiva i undersökningen än övriga.

Vid en jämförelse med Södertörns kommunerna fick Tyresö det sammanlagt högsta betyget.

Många föräldrar ansöker idag om dispens från kommunens begränsning till 15 timmars barnomsorg per vecka vid föräldraledighet eller arbetslöshet. Det är ett exempel på att medborgarna har höga förväntningar på kommunens service. Man förväntar sig exempelvis att barnomsorg ska finnas tillgänglig för att stimulera barnens utveckling även då en förälder är arbetslös eller föräldraledig.

Medborgarna önskar och förväntar sig att den service man har rätt till ska finnas till hands, inte bara inom kommunen, utan i det område där man bor. Exempelvis inom skola och barnomsorg är detta en utmaning för Tyresö, då skolor och förskolor idag finns i tillräcklig omfattning för att alla barn/elever ska beredas plats, men inte alltid i direkt anslutning till familjens bostad.

Kraven från medborgarna ökar också beträffande information och kommunikation utanför kontorstiden.

Biblioteken befinner sig i en förändringsfas, både som en följd av teknikutveckling och samhällsförändring. Det gamla lånebiblioteket har utvecklats till ett kunskaps- och upplevelsecentrum, som erbjuder medborgarna rika möjligheter att ta del av det som händer inom media, kultur och information. Utvecklingen med ny teknik, självbetjäning via webb och efterfrågan på nya medieformer kommer att fortsätta.

4.7 Trygghet

Enligt SCB:s medborgarundersökning våren 2007 ligger Tyresö kommun i nivå med övriga kommuner i landet när det gäller trygghet. Jämfört med södertörnskommunerna ligger kommunen något över genomsnittet.

I Tyresö kommun har trygghetsfrågorna enligt undersökningen låg prioritet, lägre än i övriga landet och lägst bland södertörnskommunerna.

År 2007 anmäldes det 4.251 brott i Tyresö kommun vilket jämfört med året innan är en ökning med 537 brott eller 14%.

Stöldbrott som ökat är cykelstölder(+49 brott), snatteri i butik(+45 brott), försök/fullbordade villa- och radhusinbrott(+50 brott) och mopedstölder(+18 brott).

Våldsbrotten har ökat under perioden med 35 brott. Även om enskilda brottstyper ökat eller minskat så kan man konstatera att misshandelsbrotten står för hela ökningen.

Tittar man på t.ex. anmälda misshandel utomhus i Tyresö sedan år 2001 så var antalet anmälda brott konstant fram till år 2004 för att sedan öka markant år 2005 och även 2006.

Det som är viktigt att poängtera när det gäller våldsbrott är att mörkertalet ofta är väldigt stort

De brott som anmäldes oftast år 2007 är följande:

- Stöld ur/från motorfordon 618 brott
- Skadegörelse på motorfordon 222 brott
- Narkotikabrott, brukande 192 brott
- Stöld/snatteri i butik 179 brott
- Cykelstöld 163 brott

Ju fler människor som vistas inom ett geografiskt område, oavsett om de bor eller arbetar där, desto fler brott inträffar det och anmäls. Med detta som utgångspunkt så är det föga förvånande att följande basområden ligger i topp i Tyresö kommun när det handlar om anmälda brott: Tyresö strand, Granängsringen, Krusboda, västra Trollbäcken, östra Bollmora och Tyresö centrum.

Trafikolyckorna har minskat mellan 2006 och 2007. Dessa var totalt 42 stycken 2006, varav en dödsolycka och sju svåra olyckor 2006, mot 27 olyckor 2007, ingen dödsolycka och tre svåra. I 14 av olyckorna 2007 var cyklister, mopedister eller gånggängare inblandade. 11 av de totala olyckorna inträffade i centrala Tyresö.

4.8 Folkhälsa

I Folkhälsorapport 2007 för Stockholms län ligger Tyresö kommun i "mittfåran", runt 24 plats bland 42 kommuner och stadsdelar. Jämfört med länsgenomsnittet har Tyresö - ett högre mått av intensiv alkoholkonsumtion hos män 18-84 år

- en högre grad av övervikt (BMI>25) hos kvinnor 18-84 år
- en högre grad av fysisk inaktivitet hos män och kvinnor 30-64 år.

Regeringens Folkhälsoproposition poängterar tre viktiga områden:

- uppmuntra föräldrautbildningar
- minska självmorden
- fysisk aktivitet och goda matvanor

Nationella data om barns vikt och längd visar i olika studier att 15–20 procent av barnen är överviktiga, varav 2–8 procent är feta. Under läsåret 2005-2006 gjordes en sammanställning över Iso-BMI hos alla 550 elever inskrivna i årskurs 4. Av dessa hade 18 % (98 elever) antingen fetma (16) eller övervikt (82).

Målet att minska alkoholkonsumtionen bland ungdomar med 5% är inte uppnått. Mätningarna som gjordes år 2007 är inte helt tillförlitliga eftersom svarsfrekvensen var låg i årskurs nio. Alkoholkonsumtionen går dock ned bland ungdomar. Färre ungdomar dricker och debutåldern går uppåt i åldrarna. Undersökningen visar dock att de som konsumerar alkohol dricker mera. En annan tendens är att flickor dricker mera och närmar sig pojkarnas konsumtionsnivå. Detta är en tendens för hela landet.

4.9 Personalförhållanden

Med anledning av de stora pensionsavgångar som förväntas framöver i kombination med utbyggnad så kommer rekryteringsbehovet av lärare och förskollärare att vara mycket stort. Inom förskolan finns redan i dag stora behov att rekrytera förskollärare. Det råder brist på utbildade gymnasielärare inom flera ämnesområden, främst gäller det yrkeslärare men även lärare inom det praktiskt- estetiska ämnesområdet. Problemet förvärras av att rekryteringar till grundutbildning för yrkeslärare fortfarande är liten, samtidigt som pensionsavgångarna är stora.

Tyresö kommun har, i likhet med många andra arbetsplatser, en hög sjukfrånvaro. Sjukfrånvaron uppgick under 2007 till 7,3 procent av avtalad arbetstid, vilket innebär en minskning med 0,8 procentenheter jämfört med 2006. Förbättringar av sjuktalen har skett inom gymnasium samt för- och grundskola.

Om fler verksamheter genomförs i annan regi kan detta successivt medföra viss övertalighet.

4.10 Verksamhetslokaler och anläggningar

Kommunen har många lokaler från 1960- och 1970-talet som är i stort behov av upprustning. Behovet av inre underhåll är stort.

Inom de traditionella idrotterna finns önskemål om långt fler tider i anläggningarna än vad som kan tillgodoses. Behovet av upprustning och renovering av äldre anläggningar är stort. I samband med ombyggnationen av centrum finns förslag om en stor satsning på idrottsverksamheten i kommunen. En ny simhall står högt på dagordningen.

5 EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR 2009-2011

Som framgår av tabellen nedan beräknas skatteintäkter och intäkter från utjämningsystem sammantaget öka med 85 miljoner kronor från 2008 till 2009. Beräkningen bygger på senaste prognos från Sveriges Kommuner och Landsting samt kommunens egen befolkningsprognos.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Intäkter (Mkr)	1 509	1 602	1 700	1 777	1 865	1 965
Procentuell förändring	7,7	6,2	6,1	4,5	5,0	5,3

Ökningen motsvarar 4,5 procent. När hänsyn tas till att antalet invånare ökar mellan åren, motsvarar ökningen 3,4 procent.

Till planeringsförutsättningarna hör också det av Kommunfullmäktige i februari 2006 beslutade finansiella målet för långsiktigt god hushållning. Målet innebär att det ekonomiska resultat skall uppnås som behövs för att dels kompensera för värdeminskningen av kommunens reala anläggningsskapital, dels över en tjugoårsperiod jämna ut pensionsbetalningarna från den skansvarsförbindelsen. Målet motsvarar ett resultat på ca 2% av skatteintäkter och utjämningsystem.

Förutsättningarna för 2009 motsvarar därmed i allt väsentligt de som ligger till grund för den i november 2007 beslutade KELP 2008-2010. Det är därför naturligt att vid ramberäkningen utgå från KELPen och endast göra de justeringar som är motiverade av den kunskap, de händelser eller förhållanden i övrigt som förändrats sedan den beslutades. I det följande redovisas sådana justeringar.

Det generella påslaget på 2% ger kostnadsökningar för verksamheterna på 33,3 mkr.

En generell förändring är att PO-påslaget minskar med 0,28% 2009. Motsvarande belopp har dragits bort från respektive förvaltnings ram.

Inom Kommunstyrelseförvaltningen finns i KELP 2009 förstärkning av anslaget för räddningstjänst samt för att stärka överförmynderverksamheten. Dessutom ökar hyreskostnader och kapitaltjänst på beslutade investeringar med 4,8 mkr. Sammantaget innebär detta att kommunstyrelsens ram ökar med 8,8 miljoner jämfört med innevarande år.

Till Utvecklingsförvaltningens ram har, förutom för pris- och löneökningar, 0,5 miljoner lagts för att utveckla ett nytt sökbart lärlingsprogram. Dessutom har 4,0 miljoner beräknats för ett ökat antal elever. Hyreskostnader och kapitaltjänst på beslutade investeringar ökar också med 2,3 miljoner. Detta innebär att ramen utökas med 11,8 miljoner jämfört med 2008.

För Socialförvaltningen har, förutom pris- och löneökningar, medel beräknats för särskilda platser inom äldreomsorgen och ett ökat antal hemtjänsttimmar till följd av att antalet äldre ökar. 2,5 miljoner läggs till för ett nytt gruppboende på Gränsvägen som beräknas starta 1 september 2009. 3,5 miljoner har lagts till för att stärka daglig verksamhet, köpta platser och korttidstillsyn inom handikappomsorgen. Nedjustering av ramen har skett med 0,5 miljoner då det beaktas att det nya äldreboendet är betydligt billigare i drift i jämförelse med den snart nedlagda Tyresögården. Sammantaget innebär detta att socialnämndens ram ökar med 16,7 miljoner jämfört med innevarande år.

Barn- och utbildningsförvaltningen ram har beräknats efter de förutsättningar som angavs i KELP 2008-2010. Ramen minskas med 0,9 miljoner för färre barn och elever. Detta inkluderar den ökande efterfrågan i förskolan. 1,0 miljoner beräknas för ökade kostnader för barn med särskilda behov. Dessutom har 4,7 miljoner beräknats för

tillkommande lokaler och ökade kapitaltjänstkostnader. Detta innebär att ramen sammantaget utökas med 19,4 miljoner jämfört med 2008.

Planeringsramarna jämfört med budget 2008 framgår av följande tabell:

	Budget 2008	Ram 2009
Kommunstyrelseförvaltningen	183,5	192,3
Utvecklingsförvaltningen	250,2	262,0
Barn- och utbildningsförvaltningen	755,4	774,8
Socialförvaltningen	473,6	492,9
Sammanlagt	1 662,6	1 722,0

Inom finansförvaltningen har medel beräknats för ökade pensionskostnader och för ökat bidrag för LSS-utjämning. Särskilt den senare av dessa poster är förknippad med betydande osäkerhet.

Medel för löneöversyn har beräknats på ett likformigt sätt för samtliga nämnder. Skulle det, innan budgetarbetet är avslutat i höst, visa sig att det finns skäl att differentiera utrymmet för löneöversyn mellan nämnderna får så ske innan det slutliga budgetförslaget sammanställs.

Som framgått ovan innehåller planeringsramarna en kompensation på två procent för den förväntade löne- och prisutvecklingen mellan 2008 och 2009. Med hänsyn till träffade centrala löneavtal för perioden måste man räkna med att personalkostnaderna kommer att öka mer än vad som ryms inom den uppräkningsen. En realistisk bedömning är därför att ramarna ställer krav på effektiviserings- eller rationaliseringsinsatser, alternativt besparingar inom utvalda verksamhetsområden, motsvarande omkring 1,5 procent av verksamheternas nettokostnader.

Under förutsättning att kommande prognoser över utvecklingen av skatteintäkter och bidrag inte avviker påtagligt från den prognos som ligger till grund för ramberäkningarna, finns endast ett utrymme på ca två miljoner att disponera i ett senare skede av planeringsprocessen.

6 REDOVISNING AV BUDGETUNDERLAG

Så här arbetar vi med planeringsmodellen

Förvaltningarna planerar sin verksamhet utifrån kommunens politiska utgångspunkter – vision, gemensamma förhållningssätt och strategiska utvecklingsområden – samt de mål som respektive nämnd anger. Chefernas uppgift är att förankra dessa samt se till att de förverkligas i det vardagliga arbetet. Detta innebär att vi förmår att tolka omvärldens behov och verksamhetens framtida utvecklingsmöjligheter i dialog med medarbetarna och med den egna verksamhetens kompetens som bas. Vi som arbetar i Tyresö kommun ska vara insatta i tyresöbornas situation. Med hjälp av planeringsmodellen ska vi kunna fatta snabbare och bättre beslut när det gäller vad vi kan göra för dem och för andra intressenter.

Följande sidor beskriver vad olika begrepp betyder och vad kommunens styrdokument ska innehålla. Varje chef ska ha goda kunskaper om innebörden av begreppen som används, hur man formulerar och utvärderar mål, den process som leder fram till förslag och hur man arbetar med de ekonomiska frågorna.

Kunskapen om de politiska utgångspunkterna, samt förmågan att på alla nivåer i organisationen kunna tolka målen och omsätta dem i rätt handling för den aktuella situationen, är den grund på vilken allt ledningsarbete ska vila.

Utmärkande för Tyresö kommuns verksamhet ska vara :

Ändamålsenlighet

Organisationens sätt att verka ska uppfylla det syfte verksamheten har.

Effektivitet

Organisationen ska vara verkningsfull gentemot uppsatta mål, såväl verksamhetsmässiga som ekonomiska. Vi behöver utveckla former där vi tillvaratar varje medarbetares kompetens. En effektiv organisation är inte en organisation som optimerar kostnadseffektiviteten på kort sikt utan en organisation som samtidigt är kostnadseffektiv och utvecklingsorienterad.

Samordning

Organisationen ska verka i samspel med sina grannar för en gemensam nytta.

Vi verkar i en helhet som är beroende av att dess delar fungerar tillsammans. Enheterna inom Tyresö kommun ges största möjliga frihet att verka utan att detta får inkräkta på andras rätt till utrymme.

Utformning av material till strategi- och budgetplanen

Strategi- och budgetplanen disponeras så att den inleds med gemensamma avsnitt som utarbetas av Kommunledningen. Dessa är:

- Vision
- Grundläggande förhållningssätt
- Strategiska utvecklingsområden
- Kommungemensam omvärldsanalys
- Kommungemensamma mål

Budgetmaterialet från respektive förvaltning ska utformas efter följande rubriker, en mall för detta finns på intranätet under verksamhetsplanering:

- ♦ Syfte
- ♦ Strategier
- ♦ Mål
- ♦ Nyckeltal
- ♦ Väsentligare verksamhetsförändringar
- ♦ Uppföljning och utvärdering
- ♦ Budget

Anvisningarna innehåller två förändringar från tidigare år. Dessa är:

- Att kommunen endast har en gemensam omvärldsanalys. Där ska allt av värde rymmas och det gör att förvaltningarna inte behöver producera egna mer detaljerade omvärldsanalyser till strategi- och budgetplanen.

Materialet till Kommunfullmäktige ska vara begränsat för att inte helheten ska skymmas av detaljerna. I detta material ska inte några åtaganden eller kvalitetsgarantier ingå, dessutom ska målen begränsas så att de sammantaget uppgår till ca 30 stycken för hela kommunen.

Enbart rubriken budget ska specificeras ner på anslagsbindningsnivå. De övriga rubrikerna ska inte beskrivas på anslagsbindningsnivå utan istället utgå från hela nämndens verksamhet.

Materialet ska lämnas till Stab Ekonomi 11 september.

Utformning av material till verksamhets- och budgetplaner

De verksamhets- och budgetplaner som beslutas i respektive nämnd ska utformas med följande rubriker. En mall för detta finns på intranätet under verksamhetsplanering.

- ♦ Syfte
- ♦ Omvärldsanalys
- ♦ Strategier
- ♦ Mål
- ♦ Åtaganden
- ♦ Kvalitetsgarantier
- ♦ Nyckeltal
- ♦ Väsentligare verksamhetsförändringar
- ♦ Uppföljning och utvärdering
- ♦ Budget
- ♦ Personal, organisation och ekonomi

Det material som riktas mot nämndbeslutet kan innehålla fler mål än de som redovisas mot fullmäktige. Detta material ska också innehålla åtaganden och kvalitetsgarantier.

Utformning av material till enhetsplaner

De enhetsplaner som utarbetas på respektive förvaltning ska ha följande rubriker. En mall för detta finns på intranätet under verksamhetsplanering.

- ♦ Syfte
- ♦ Omvärldsanalys
- ♦ Åtaganden
- ♦ Kvalitetsgarantier
- ♦ Väsentligare verksamhetsförändringar
- ♦ Uppföljning och utvärdering
- ♦ Budget
- ♦ Personal, organisation och ekonomi

Syfte

”Syftet är en beskrivning av meningen med det vi gör eller ska göra. Det är också den avgränsning och fokusering vi gör av vår verksamhet.”

- Vem är uppdragsgivare ?
- Vilka finns vi till för och vilka andra är viktiga för oss?
- Vilken är deras situation?
- Vad vill och ska vi göra? Vilken verksamhet ska vi bedriva?

En förutsättning för all typ av verksamhet är att det finns en gemensam uppfattning om vad syftet med verksamheten är. Uppfattningen ska genomsyra hela organisationen – medarbetare ska vara överens om och acceptera den gemensamma hållningen. För att fastställa vårt syfte måste vi ta ställning till vad vi ska göra för vilka och varför och därmed också vad vi inte ska göra.

Vi ska ha ett genomdiskuterat och förankrat syfte för allt vi gör. Detta syfte påverkar hela verksamheten och därför är det av stor betydelse att det är väl genomtänkt och att det finns god förståelse för syftet i hela organisationen.

Omvärldsanalys

”Utan spaning – ingen aning”

- Hur utvecklas vår omvärld, våra uppdragsgivare, medborgare och vi själva och varför?
- Styrkor, svagheter, möjligheter, hot, trender?

Vi ska vara medvetna om vad dagens beslut kan få för konsekvenser för framtiden. Genom att ägna uppmärksamhet åt det som händer utanför den löpande verksamheten kan vi upptäcka de problem och möjligheter som finns i omvärlden. Genom en aktiv och lyhörd omvärldsbevakning skaffar vi oss insikter och handlingsberedskap så att vi gör rätt saker.

Kommunledningen gör en samlad omvärldsanalys som finns i budgetdokumentet antagen av kommunfullmäktige. Förvaltningarna gör dessutom egna omvärldsanalyser utifrån sin verksamhet. Om man hela tiden inriktar sig på det kortsiktiga blir valmöjligheterna begränsade. En del alternativ kan bara förverkligas på lång sikt. En del problem visar sig också bara i ett längre perspektiv. Genomgripande förändringar tar sin tid – små förändringar under en lång tid kan dock leda till stora förändringar.

På varje nivå i organisationen har aktörerna sin egen bild av vilka problem som finns och därmed vilka förändringar som är angelägna. Det kan innebära att olika aktörer gör olika prioriteringar. För att så långt möjligt undvika konflikter är det viktigt med arenor för utbyte av erfarenheter med utgångspunkt från ett helhetsperspektiv. Ledarskapsforum, Cesam-gruppen och frukostmötena är exempel på sådana arenor för tankeutbyte.

Strategier

"Hur?"

- På vilket sätt kommer vi att arbeta för att förverkliga de politiska utgångspunkterna?
- Hur gör vi för att uppfylla syftet med verksamheten?
- Vilka är våra framgångsfaktorer?

Strategierna är de framgångsfaktorer vi väljer att satsa på för att klara vårt uppdrag och nå våra syften.

För att på ett bra sätt kunna arbeta i riktning mot de politiska utgångspunkterna och syftet med verksamheten, behöver vi slå fast hur det ska gå till. Vi ska hitta de faktorer som är viktiga för att vi ska lyckas med det vi har föresatt oss. Exempel på framgångsfaktorer kan vara kompetensutveckling, delaktighet, långsiktig planering, samarbete med aktörer utanför organisationen m m.

Mål

"Mål är det framtida tillstånd eller resultat vi vill och ska uppnå vid en viss tidpunkt."

- Vad vill och ska vi uppnå på kort sikt 2009?
- Vad ska vi uppnå 2011?

Vi har fastställt syfte med vår verksamhet, gjort en relevant omvärldsanalys, och utarbetat våra strategier. Då kan vi sätta våra mål. Målen ska vara konkreta och mätbara. Våra mål ska förstås vägledas av kommunens gemensamma vision. Vi har i Tyresö kommun en vision, men vi har flera mål. Om vi inte processat syfte, omvärldsanalys och strategier med våra medarbetare, kan målen komma att bli orealistiska och helt enkelt fel.

Åtaganden

"Åtaganden är vad vi ska göra för att nå målen."

- Åtaganden ska vara konkreta och mätbara

Vilka åtaganden behövs för att nå målen? Det gäller att möta förväntningarna i vår omvärld och utveckla vårt arbete åt rätt håll. Våra åtaganden ska vara så konkreta som möjligt och beskriva vad vi ska göra och när.

Kvalitetsgarantier

"En kvalitetsgaranti beskriver och tydliggör vad medborgarna har rätt att förvänta sig av olika kommunala verksamheter."

- Kvalitetsgarantierna ska ses över i samband med budgetarbetet och nya garantier utvecklas

Kommuninvånarna har rätt att få besked om vilken kvalitet och service de kan förvänta sig på de tjänster som kommunen ansvarar för. Tyresö kommun har infört kvalitetsgarantier för alla viktiga verksamheter. Årligen ska kvalitetsgarantierna följas upp och ses över så att vi faktiskt kan uppnå det vi utlovar.

Nyckeltal

Nyckeltal ska hjälpa med att beskriva verksamheten och vilka prestationer som utförs. Det kan innebära att nyckeltalen visar antingen volym eller kvalitet.

Väsentligare verksamhetsförändringar

Under denna rubrik ska det kortfattat redogöras för de förändringar som verksamheten genomför 2009 jämfört med 2008.

Uppföljning och utvärdering

”Det är inte meningsfullt att ha mål, åtaganden och kvalitetsgarantier om vi inte tänker följa upp dem eller om de inte går att följa upp. Därmed är vi inne i en kontinuerlig process som kommer att fortgå så länge det finns ett syfte med det vi gör.”

- Vad är viktigt att följa upp och hur ska vi följa upp så att vi når våra mål?
- Blev det som vi tänkt oss?
- Vilka erfarenheter kan vi göra inför kommande års verksamhetsplanering?

Vi ska välja ett uppföljningssystem som styr mot målen. Uppföljningen säger oss vad som händer och hur det går på vägen dit. Uppföljningen görs där besluten tas.

Ett uppföljningssystem innehåller:

- vad vi ska mäta för att kunna följa upp våra mål, åtaganden och kvalitetsgarantier
- vem som är ansvarig för uppföljningen
- till vem som denne ska rapportera
- när och hur det ska göras

Meningsfull mätning kräver att vi vet vart vi vill. Att vi mäter rätt saker, inte alla saker. Mätningen syftar till att styra beteendet i en viss önskad riktning. Det perfekta måttet finns inte men även om det är omöjligt att täcka in alla aspekter så bör det inte hindra att fånga upp en del. För att få en så god bild av verksamheten som möjligt ska vi använda varierande utvärderingsinstrument som tillsammans kan ge en bra bild.

En uppföljning innehåller uppgifter om ekonomi, verksamhet och dess kvalitet, medborgare, personal och utveckling. Det ska också tydligt framgå hur kvalitetsgarantierna kommer att följas upp.

I Tyresö finns bl a klagomålshantering, arbetsmiljöundersökningar, brukarundersökningar, ekonomiska uppgifter, nyckeltal om verksamheten, observationer från kollegiegranskning och granskningar inom äldreomsorgen ned på enhetsnivå.

Uppföljningen beskriver vad som har hänt det gångna året. För att uppföljningen ska bli meningsfull måste det även ske en bedömning av händelserna. Detta görs i en utvärdering. Blev det som vi tänkt oss? Vad kan göras bättre? De erfarenheter som görs i utvärderingen ska fungera som underlag inför kommande års verksamhetsplanering.

Budget

Budget redovisas endast genom en tabell. Tabellens utformning kan hittas i mallarna.

Organisation, personal och ekonomi

- Hur integrerar vi verksamheten med organisation, personal och ekonomi?
- Hur får vi den kompetens och det antal medarbetare vi behöver?
- Vilka ansvarsområden ska vi ha och hur ska vi samverka?
- Vilka ekonomiska resurser har vi?

Organisations-, ekonomi- och personalutvecklingen är integrerade delar av verksamhetsutvecklingen. Mål eller krav kan, beroende på område, formuleras i en dialog med brukarna eller via en politisk process.

För att en kommun ska vara effektiv behövs en balans mellan centralisering och decentralisering. Utan en förtroendefull arbetsfördelning mellan centrala och lokala enheter och tydliga spelregler är decentralisering meningslös. Ansvar för att skapa de gemensamma spelreglerna och att undvika revirkonflikter ligger på kommunledningen.

7. BUDGET ÅR 2010 - 2011 (Kommunal Ekonomisk LångtidsPlan)

För att kunna möta förväntade behov inom de olika verksamhetsområdena krävs en kartläggning av kommande behov och utvecklingstendenser. Det är därför nödvändigt att utveckla KERP-dokumentet till ett tydligare och bättre planeringsinstrument. Medelsbehovet anges med utgångspunkt från befolkningsprognos och övriga kända faktorer som direkt påverkar behovet av tjänster. Hänsyn skall också tas till förväntade kapitaltjänstkostnader till följd av beslutade investeringar.

Avsikten med KERP:en är att redovisa förutsättningarna för att under de närmaste åren finansiera en verksamhet med samma ambitions- eller servicenivå som under budgetåret. Förslag om höjd ambitionsnivå skall därför inte redovisas i KERP-materialet annat än som en direkt konsekvens av redan beslutade investeringar eller ny lagstiftning. Förvaltningarna ska lämna ett material som tydligt anger orsak till förändringarna. Materialet ska vara utformat så att det klart framgår vilka punkter som avviker från den normala uppräkningsgraden på 2% samt hur stor denna avvikelse är.

För att kunna åstadkomma en bättre och mer tjänligare KERP är det angeläget att förvaltningarna redan nu i den mån det är möjligt planerar investeringarna för år 2010 och 2011. Både pågående och planerade projekt under åren 2009 - 2011 ska tas med i sammanställningen.

8. MBL-HANTERING

MBL-förhandling om 2009 års budgetförslag sker vid två tillfällen; dels förhandlas Kommunstyrelsens samlade budgetförslag i centrala samverkansgruppen, dels förhandlar varje nämnd därefter sitt förslag till detaljbudget.

Därutöver skall personalorganisationerna beredas god insyn i arbetet med att utarbeta det budgetunderlag som nämnderna skall lämna till kommunchefens stab senast den 11 september. Budgetarbetet skall därför tas upp i erforderlig omfattning som information på samverkansträffar.

9. TEKNISKA ANVISNINGAR

9.1 Anslagsbindningsnivå

Budgetunderlag för nämnder/styrelser redovisas enligt nedan redovisade anslagsbindningsnivå:

Nämnd/Styrelse	Kostnads- och intäktsanslag
➤ Kommunstyrelsen	- <i>Kommungemensam ledning och service</i> - <i>Lokalförsörjning</i> - <i>Vatten och avlopp</i> - <i>Renhållning</i> - <i>Väghållning/ park samt idrott och friluft</i> - <i>Centralkök</i> - <i>Sidoordnad verksamhet/exploatering/hållbar utveckling</i> - <i>Stadsbyggnadskontoret</i>
➤ Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden	- <i>Centrum för livslångt lärande</i> - <i>Arbetscentrum</i> - <i>Gymnasium</i>
➤ Kultur- och fritidsnämnden	- <i>Fritidsverksamhet</i> - <i>Bibliotek och kultur</i>
➤ Barn- och utbildningsnämnden	- <i>Förvaltningsgemensamt</i> - <i>Förskola</i> - <i>Grundskola</i> - <i>Särskola</i> - <i>Fritidsgårdar</i>
➤ Socialnämnden	- <i>Förvaltningsgemensamt</i> - <i>Individ- och familjeomsorg</i> - <i>Äldreomsorg</i> - <i>Omsorg av funktionshindrade</i>

9.2 Prisnivå, PO- påslag, internränta och prisbasbelopp

Prisnivå

Drift- och investeringsbudget 2009-2011 ska anges i löpande prisnivå. Generell pris- och löneuppräknings ska vara 2% för 2009 respektive 2010.

Uppskattning av utfallet av centrala löneförhandlingar lämnas av Personalkontoret.

PO-pålägg, år 2008 - 2010

	AB-avtal
Lagstadgade avgifter	32,42
Avtalsenliga avgifter	2,51
Avtalspensioner	6,59
Totalt	41,52
<i>Särskild löneskatt uppgår till 24,26 procent (pensionärer som arbetar, pensionsutbetalningar m m). Anställda på beredskapsavtal 41,52 procent. Arvoden, familjehem m fl och övriga uppdragstagare mm 32,42 procent.</i>	

Prisbasbelopp och internränta, år 2008 - 2011

	År 2008	År 2009	År 2010	År 2011
Prisbasbelopp (kr)	41 000	41 600	42 200	42 1800
Intern ränta	4,50	4,50	4,50	4,50

9.3 Befolkningsprognos för Tyresö kommun, år 2007 – 2012 31 dec

Alder/År	2007	2008	2009	2010	2011	2012
0	550	541	541	541	537	536
1-5	3 070	3 079	3 124	3 114	3 083	3 069
6	596	648	627	670	662	643
7-11	2 875	2 909	2 987	3 077	3 168	3 232
12-15	2 760	2 592	2 496	2 361	2 288	2 312
6-15	6 231	6 149	6 110	6 108	6 118	6 187
16-18	1 998	2 098	2 098	2 115	2 017	1 894
19-64	24 618	24 705	25 038	25 034	25 460	25 605
65-79	4 471	4 778	5 042	5 276	5 489	5 629
80-w	1 109	1 167	1 241	1 311	1 359	1 443
Summa	42 047	42 517	43 194	43 769	44 063	44 363

9.4 Utformning av driftbudgetunderlag, år 2009 - 2011

Budgetunderlaget ska utformas för att presenteras för budgetberedningen. Budgetunderlag som förvaltningarna har att redovisa den 11 september 2008 ska vara i nivå med den tilldelade planeringsramen. Kostnader som inte kan påverkas måste alltid ingå i budgetunderlaget. Det är viktigt att förvaltningarna redovisar den verksamhet som går att bedriva utifrån den tilldelade ramen och vilka förändringar som föreslås för att få bästa möjliga utbyte av tillgängliga resurser så att inte redovisningen begränsas till enbart margineffekterna av den tilldelade planeringsramen.

I den tilldelade planeringsramen ska också inrymmas de gemensamma insatser som beslutats av antingen Kommunstyrelsen eller Kommunfullmäktige. Med detta menas att gemensamma beslut inom områden som tex drog- och brottsförebyggande arbete, handikapplan, friskvård etc ska följas och inrymmas i planeringsramarna.

Hyror för nytillkommande lokaler som ännu inte finns med från fastighetskontoret måste beaktas i nämndens budgetunderlag. För åren 2010 – 2011 (KELP) redovisas förutsättningarna för att finansiera en verksamhet med samma ambitions- eller servicenivå som 2009. Förslag om höjd ambitionsnivå ska således inte redovisas annat än som en direkt konsekvens av redan beslutade investeringar eller ny lagstiftning. För att kunna möta förväntade behov av större betydelse inom de olika verksamhetsområdena ska varje nämnd/styrelse göra en uppskattning av kostnader och intäkter. Medelsbehoven ska anges med utgångspunkt från befolkningsprognosen och övriga kända faktorer som direkt påverkar behovet av olika tjänster. Hänsyn ska också tas till förväntade kapitaltjänstkostnader till följd av beslutade investeringar. Medelsbehoven anges i löpande prisnivå.

9.5 Utformning av investeringsbudgetunderlag

För närvarande utarbetas nya rutiner för arbetet med investeringsbudgeten. Kommunledningen återkommer före sommaren med förslag till nya rutiner.

Löpande förnyelse understigande 50 000:- av inventarier, maskiner, PC mm hanteras som driftkostnader.

9.6 Tidplan

Datum	Aktivitet
29 april	Kommunstyrelsen beslutar om vårens Strategi- och budgetplan år 2009
Augusti	Gemensamma servicefunktioner budget 2009 (prel. budget och kostnadsfördelning skickas ut ca 31 maj, 2008)
11 September	Förvaltningarna lämnar budgetunderlag 2009-2011 till kommunchefens stab
23 och 25 September	Budgetberedning, genomgång av förvaltningarnas budgetunderlag 2009-2011 (se nedan).

Datum	Dag	Tid	Plats	Aktivitet	Deltagare
			Bollmora	Genomgång av förvaltningarnas budgetunderlag 2009-2011 Inledning Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnd samt kultur- och fritidsnämnd Socialnämnden Barn- och utbildningsnämnden Kommunstyrelsen Uppsummering - budgetunderlag 2009-2011	Förvaltningschef, ekonom m. fl. Budgetberedningen Ekonomikontor

15 Oktober	Budgetberedning avstämningsmöte budget 2009 - 2011
Under oktober	Centrala Samverkansgruppen
28 Oktober	KS beslut om Strategi- och budgetplan 2009 - 2011 Mål och riktlinjer samt budget per huvudverksamhet
13 November	KF beslut om Strategi- och budgetplan 2009 - 2011 Mål och riktlinjer samt budget per huvudverksamhet

9.7 Upplysningar och kontaktpersoner

Upplysningar och frågor besvaras för respektive rutin av följande kontaktpersoner:

Rutin	Kontaktperson	Anknytning
➤ Lokalhyror	Margareta Prawirodarmo	9313
➤ Kapitaltjänstkostnader	Torbjörn Dybeck	9147
➤ Personalbudget, PBI	Anders Elfving (tillsvidare)	9251
➤ Befolkningsprognos	Per-Olof Lindfors	9143
➤ Gemensamma servicefunktioner	Ida Antonsson	9145
➤ Övriga frågor om sammanställning och presentation av budgetunderlag	Anders Elfving	9251

Planeringsramar, år 2009

(uttryckt i miljoner kronor)

	<i>Nettobudget, år 2008</i>	<i>Planeringsram, år 2009</i>
Kommunstyrelseförvaltningen (not 1)	183,5	192,3
Utvecklingsförvaltningen (not 2)	250,2	262,0
Barn- och utbildningsförvaltningen	755,4	774,8
Socialförvaltningen	473,6	492,9
Totalt:	1 662,6	1 722,0

Not 1: Inklusive Miljö- och byggnadsnämnd.

Not 2: Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden samt kultur- och fritidsnämnden

Resultaträkning, år 2009

(uttryckt i miljoner kronor)

Verksamhetens nettokostnader	-1 660,0
Avskrivningar	-64,0
Verksamhetens nettokostnad	-1 724,0
Skatteintäkter	1 681,0
Fastighetsavgift	55,0
Statsbidrag och utjämning	40,5
Finansiella intäkter	5,0
Finansiella utgifter	-21,5
Resultat före extraordinära poster	36,0
Extraordinära intäkter	0,0
Extraordinära kostnader	0,0
Årets resultat	36,0